Anuarul Universității "Petre Andrei" din Iaşi
Fascicula: **Drept, Ştiințe Economice, Ştiințe Politice**
ISSN: 2248-1079 | ISSN-L: 2601-7008
Covered in EconPapers, RePEc, CEEOL, ErihPlus, INDEX COPERNICUS, CrossRef, CrossCheck, Google Scholar, WorldCat, KVK, SOCIONET

2022, Issue 30, pages: 97-106 | doi: https://doi.org/10.18662/upalaw/92

Respect for the Right to a Fair Trial in the Light of the Case Law of the Court of Justice of the European Union

[Respectarea dreptului la un proces echitabil în lumina jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene]

Andreea CORSEI[1]
Mariana-Alina ŞTEFĂNOAIA[2]

[1] Assistant, Ph. D. candidate, "Petre Andrei" University of Iasi, Vice Dean of the College of Legal Advisers Suceava, Suceava, Romania, E-mail: office.corsei@yahoo.co.uk.

[2] Legal adviser, member of the Professional Training Commission of the College of Legal Advisers Suceava, Suceava, Romania, E-mail: stefanoaia.mariana@yahoo.com.

Abstract: *The notion of the rule of law is one of the defining features of European constitutionalism, whose influence in today's world is undeniable. Through this concept, the state itself restricts the scope of its action in relation to its own system of values. If it itself does not take into account the positive law, which is its own creation, the very legitimacy of the exercise of power is called into question. „Public power that undermines the legal order that it has established itself is pronouncing its own decline", Ihering said at the beginning of this century. One of the great theorists of French doctrine, Carré de Marlberg, emphasized that „the rule of law is designed in the interest of the citizens and has the special purpose of securing them in advance and defending them against the arbitrariness of the state authorities" and the public institution located at the disposition of the individual is the tribunal: „In order for the rule of law to be achieved, it is indeed essential that citizens be armed with a lawsuit that allows them to attack vicious state acts that would infringe their individual right". In these circumstances, judicial review appears in this perspective, and even more so than in the past, as an effective guarantee of the rule of law.*

Keywords: *fair trial, protection, regime, rule of law, authority.*

How to cite: Corsei, A., Ştefănoaia, M.-A. (2022). Respect for the right to a fair trial in the light of the case law of the Court of Justice of the European Union. *Anuarul Universității "Petre Andrei" din Iași, Fascicula: Drept, Ştiințe Economice, Ştiințe Politice, 30*, 97-106. https://doi.org/10.18662/upalaw/92

1. Aspecte generale

La nivel european, se poate observa faptul că există o dualitate jurisdicţională în ceea ce priveşte sistemul de protecţie a drepturilor omului, mai exact o conexitate între sistemul convenţional şi sistemul unional. Această legătură rezultă implicit din legislaţia primară de la nivelul Uniunii Europene. Aşadar, prevederile art. 6 alin. 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană stabilesc obligativitatea Uniunii de a face parte integrantă din Convenţia europeană pentru apărarea drepturilor omului şi implicit a libertăţilor acestora. Totodată, în cuprinsul Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene sunt reglementate drepturile ce sunt garantate de către Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, drepturi ce au întindere comună, dar dreptul reglementat de către Uniune are posibilitatea de a asigura o protecţie mai largă a acestora.

Cu privire la forţa juridică de care dispune Convenţia Europeană a Drepturilor Omului se poate observa că prevederile de apărare a acestui instrument, cât şi practica judiciară relevantă au aplicabilitate directă deoarece acestea se impun cu o forţă constituţională şi supralegislativă (Bîrsan, 2005, pp. 100-103).

2. Respectarea dreptului la un proces echitabil

Modificările survenite pe plan intern au avut în vedere, în principal, modificările care au apărut în dreptul U.E. cu privire la dreptul intern aplicabil, pornind de la ideea că ordinea juridică aplicabilă la nivelul fiecărui stat membru al U.E. se subsumează ordinii juridice de la nivel european.

În analiza elementelor de protecţie a drepturilor şi a libertăţilor fiecărei persoane este regăsită şi Carta Drepturilor Fundamentale a U.E., document care reconfirmă drepturile şi libertăţile născute din tradiţiile constituţionale ce sunt comune tuturor obligaţiilor de la nivel internaţional (Diaconu, 2011, p. 92).

Întâietatea dreptului european faţă de dreptul naţional a format obiectul unei analize ce a fost dezbătută şi în jurisprudenţa CJUE, prin hotărârea pronunţată în cauza Stefano Melloni (C-399/2011), prin care instanţa de judecată de la Luxemburg a statuat că se poate aduce atingere supremaţiei dreptului european dacă s-ar permite ca un stat membru să aibă posibilitatea de a refuza aplicarea unor norme juridice europene ce sunt pe deplin aplicabile şi în conformitate cu carta, dacă acesta ar conduce la nerespectarea normelor juridice aplicabile la nivel naţional (Curtea de Justiţie a Uniunii Europene, 2013b).

Pe aceeaşi traiecţie s-a mers şi în hotărârea pronunţată în cauza Orizzonte Salute (C-61/2014), prin care Curtea europeană a evidenţiat principiile efectivităţii şi echivalenţei, reamintind faptul că, în lipsa unei ample reglementări a dreptului european, principiul autonomiei procedurale conduce la nerespectarea principiilor şi valorilor esenţiale pentru respectarea drepturilor şi a libertăţilor fundamentale ale omului ce sunt recunoscute atât la nivel naţional, cât şi la nivel internaţional (Curtea de Justiţie a Uniunii Europene, 2015a).

O abordare mai accentuată a dreptului unional privitor la dreptul intern s-a statuat prin Hotărârea pronunţată în cauza Târşia (C-69/2014), prin care s-a afirmat faptul că principiul echivalenţei nu este cel care se opune unei instanţe naţionale de a revizui o hotărâre care a fost pronunţată în cadrul acţiunilor civile, în situaţia în care se dovedeşte că aceasta a fost incompatibilă cu soluţionarea cauzei prin raportare la dispoziţiile dreptului european (Curtea de Justiţie a Uniunii Europene, 2015b).

Analiza comparativă a reglementărilor europene existente la nivelul accesului la justiţie ne conduce spre ideea că totalitatea garanţiilor conferite beneficiarilor dreptului european au o paletă de reglementare a sistemului de protecţie conferit la nivelul Consiliului Europei.

Contingenţa acestor sisteme de drept rezultă din prevederile art. 52 alin. 3 din Cartă, care statuează că întinderea şi înţelesul drepturilor din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului sunt prevăzute şi în convenţie, conferind o protecţie mult lărgită în favoarea persoanei.

Sub un prim aspect, legătura dintre cele două sisteme de drept rezultă din practica CEDO, care evidenţiază, prin hotărârea pronunţată în cauza Dhahbi contra Italiei, încălcarea dreptului la un proces echitabil, ca urmare a omiterii instanţei de judecată de a motiva refuzul de a fi sesizată Curtea de Justiţie a Uniunii Europene cu privire la modalitatea de interpretare a dreptului european în cauza cu care aceasta a fost sesizată.

Cu toate acestea, nu facem referire la refuzul de a adresa o întrebare preliminară Curţii de la Luxemburg (Fabian, 2014, p. 153), ci ne raportăm la refuzul care nu a fost motivat de către instanţele interne, conducând la concluzia că acest refuz poate conduce la privarea persoanelor de interesele concrete şi efective de a avea acces la un sistem de justiţie echitabil şi fără discrepanţe.

Lărgirea sferei de protecţie a drepturilor omului conduce la raţiunea în care îndatoririle şi responsabilităţile asumate prin dreptul european cu privire la persoanele care se află sub jurisdicţie constituie un mijloc eficace şi viabil de protecţie a valorilor universale şi individuale ale demnităţii umane astfel cum acestea sunt reglementate în cuprinsul Cartei.

Garanţiile procesuale izvorâte din prevederile art. 6 parag. 1 din Convenţie, referitoare la dreptul de judecare a cauzei într-un mod echitabil şi de către o instanţă independentă şi imparţială, sunt adunate în cuprinsul prevederilor art. 47 alin. 2 din Cartă. Acest paralelism are rolul de a evidenţia importanţa acestui drept individual în reglementarea ierarhică de la nivel european şi de a-l facilita în realizarea exerciţiilor şi raporturilor cu organele abilitate, care au obligaţia de a respecta exigenţele impuse de procedurile echitabile.

În literatura de specialitate s-a evidenţiat faptul că dreptul la un proces echitabil este din ce în ce mai progresiv în sistemul de drept substanţial, lansare ce este datorată elenului său care l-a evidenţiat prin garantarea formală şi protejarea drepturilor substanţiale, depăşind chiar barierele reglementate prin Convenţie (Renucci, 2009, pp. 380-381).

Garanţiile dreptului la un proces echitabil sunt reglementate în cuprinsul art. 47 din Cartă şi se completează cu dispoziţiile consacrate dreptului jurisprudenţial, ce sunt explicitate de către CJUE prin hotărârea pronunţată în cauza Banif Plus (C-472/2011) prin care s-a evidenţiat faptul că o asemenea garanţie nu acordă părţilor doar dreptul de a putea lua la cunoştinţă de probele ce au fost administrate în faţa instanţei de judecată, ci conferă părţilor şi dreptul de a lua la cunoştinţă de totalitatea motivelor ce au fost invocate de către instanţa de judecată şi pe care aceasta tinde să îşi formeze convingerea pentru a putea pronunţa o hotărâre (Curtea de Justiţie a Uniunii Europene, 2013a).

Sintagma de „proces echitabil", de-a lungul timpului, a dobândit un conţinut mult mai complex şi o protecţie mult sporită sub aspectul de a fi respectat dreptul la apărare ce este înţeles ca fiind parte integrantă din procedurile echitabile şi explicitate, respectiv de a putea beneficia de protecţia acordată persoanei consiliată. În viziunea Uniunii Europene, protecţia drepturilor omului vine în susţinerea dreptului la apărare, ce este privit ca fiind parte integrantă din sistemul indispensabil al accesului la justiţie şi din necesitatea includerii dreptului la asistenţă într-o normă distinctă. Analiza comparativă a acestor dispoziţii ne conduce spre concluzia că art. 6 din Convenţie reglementează dreptul la apărare doar în situaţiile în care avem de-a face cu acuzaţiile penale.

Instanţa europeană a lăsat magistratului naţional posibilitatea de a verifica condiţiile de acordare a asistenţei juridice prin raportare la scopul legitim şi la raportul de proporţionalitate care se naşte între mijloacele utilizate în probarea acestuia şi scopul care este urmărit.

Această analiză prezintă importanţă deoarece în lipsa unei prevederi clare care să constate *expressis verbis* dreptul la asistenţă juridică şi implicit

dreptul la apărare în materie civilă prin raportare la Convenţie, reglementarea practică a acestor garanţii trebuie să fie realizată prin raportare la jurisprudenţa CEDO ce este cristalizată în această materie şi care a conturat regulile destinate naşterii unui cadru de asigurare a facilităţilor prin raportare la apărarea calificată ce poate fi asigurată prin asistenţa juridică a avocaţilor.

Evidenţierea noastră prezintă importanţă şi pentru aplicarea dreptului european la nivel intern, în situaţia în care jurisprudenţa internă privitoare la ajutorul public judiciar denotă faptul că instanţele judecătoreşti sunt reticente în incidenţa aplicării prevederilor Cartei Drepturilor Fundamentale a U.E. în cuprinsul hotărârilor ce urmează să fie pronunţate sau care au fost pronunţate şi nivel naţional.

Analiza amănunţită a acestor instrumente europene remarcă o diferenţă în privinţa prezumţiei de nevinovăţie, ce este reglementată de către art. 6 parag. 2 din Convenţie şi prin care se urmăreşte calificarea garanţiei speciale ca fiind un proces echitabil şi care este conferit persoanelor implicate într-o cauză penală şi care urmează să fie trase la răspundere.

În susţinerea celor nuanţate mai sus, facem referire şi la hotărârea CJUE pronunţată în cauza Eturas (C-74/2014), prin care s-a evidenţiat faptul că prezumţia de nevinovăţie consacră un principiu general la nivelul dreptului european (Curtea de Justiţie a Uniunii Europene, 2016a), conform art. 48 alin. 1 din Cartă, pe care statele europene sunt obligate să îl respecte atunci când este incidentă aplicarea concurenţei dreptului Uniunii Europene.

Garanţia consacrată în cuprinsul Cartei a fost completată prin Directiva 2016/343 a Parlamentului European şi a Consiliului European prin consolidarea aspectelor referitoare la aplicarea prezumţiei de nevinovăţie în cauzele penale, a cărei aplicare se limitează, în cazul persoanelor fizice, în toate fazele procesului şi până la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.

Asigurarea garantării dreptului la un proces echitabil are în vedere transpunerea şi reglementarea expresă a dreptului persoanelor suspecte sau acuzate de a fi prezente la soluţionarea cauzelor, al cărui caracter facultativ implică posibilitatea de a putea renunţa la acest drept (expres sau tacit), dar şi de a se pronunţa o hotărâre prin care se stabileşte vinovăţia ori nevinovăţia persoanei vizate, sub condiţia ca această să fie informată cu privire la totalitatea probelor şi mijloacelor probatorii care au fost administrate în cauza în care aceasta a fost vizată.

Cu toate acestea, garanţii privitoare la asigurarea prezentei acuzatului la dosarul în care acesta este parte au fost nuanţate şi de CJUE în diferite cauze, dintre care amintim cauza Melloni prin care s-a stabilit conexitatea

acesteia cu exigenţele reglementărilor aplicabile în materia mandatului european de arestare.

Aşadar, dreptul la un remediu efectiv consacrat de art. 47 din Cartă stipulează faptul că protecţia acordată în materia dreptului la un proces echitabil ori la formularea unei căi de atac, care să permită reexaminarea cauze în fond, inclusiv cu privire la administrarea probelor ar putea conduce la anularea hotărârii pronunţate, în situaţia persoanelor care nu au avut posibilitatea de a fi prezente la judecarea cauzei, iar autorităţile statului nu le-a informat întru-un termen rezonabil despre aceste lucruri şi la efectele neprezentării poate conduce la încălcarea dreptului la apărare şi totodată, la încălcarea dreptului la un proces echitabil.

În acest caz, instanţelor de judecată naţionale le revine obligaţia de a aplica corect prevederile europene şi cele naţionale, în deplină concordanţă cu spiritul şi scopul care rezultă din Convenţie şi din Cartă, deoarece aşa se poate împiedica încălcarea drepturilor fundamentale ale omului.

3. Remedii procesuale aplicabile din perspectiva standardelor europene de protecţie a drepturilor fundamentale în procesul penal român

În jurisprudenţă există numeroase situaţii în care se poate constata încălcarea drepturilor şi obligaţiilor fundamentale ale omului ce sunt reglementate în cuprinsul Convenţiei Europene a Drepturilor Omului, cât şi în cuprinsul Cartei. Curtea de Justiţie de la Strasbourg a statuat în cauza Văraru c. România că, pentru a se determina dacă procedura de soluţionare a cauzei a fost efectuată cu respectarea dreptului la un proces echitabil, trebuie avut în vedere întregul material probatoriu referitor la dreptul la apărare, la interesul public, la interesul victimelor, precum şi drepturile de care pot beneficia martorii pe parcursul soluţionării cauzei.

Pentru a se putea înlătura o astfel de discrepanţă, în unele situaţii, în lipsa unor proceduri adecvate de sancţionare, trebuie să se constate faptul că organele judiciare trebuie să recurgă la aplicarea directă a prevederilor art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului. Aşadar, nu există o abordare unitară, organele judiciare având posibilitatea de a opta pentru interpretarea clară a dispoziţiilor legislative privitoare la regimul nulităţilor aplicabile în sistemul de drept românesc.

Aplicarea prevederilor art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului în faza de cameră preliminară

Într-un dosar penal ce a fost soluţionat de către Tribunalul Bistriţa, avocatul inculpatului a ridicat în faza camerei preliminare numeroase excepţii de nelegalitate a procedurilor ce au fost realizate în faza de urmărire penală, vizând în special nelegalitatea realizării actelor de urmărire penală şi, totodată, nelegala sesizare a instanţei de judecată, prin raportare la dispoziţiilor art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului şi ale dispoziţiilor art. 2, 8 şi 10 din Codul de procedură penală, precum şi ale dispoziţiilor art. 83, 92 şi 94 tot din Codul de procedură penală. Prin motivare, avocatul inculpatului a solicitat ca dosarul să fie restituit la parchet pentru a reface actele de urmărire penală.

În concret, s-a evidenţiat faptul că în cursul efectuării actelor de urmărire penală inculpatului i-a fost restricţionat dreptul de a putea consulta materialul de urmărire după emiterea actului de sesizare a instanţei, acesta fiind pus în imposibilitatea de a-şi formula apărările necesare stabilirii nevinovăţiei, drepturi reglementate de art. 83 Cod procedură penală român, iar prin administrarea unilaterală a probelor, doar în acuzare, conduce la obstrucţionarea aflării adevărului în cauză. Cu toate acestea, judecătorul de cameră preliminară a constatat că instanţa a fost legat sesizată, iar legalitatea probelor şi a actelor de urmărire penală este corectă şi a dispus începerea judecăţii, întemeindu-şi soluţia pe reglementările prevăzute de art. 346 alin. 2 Cod procedură penală.

Inculpatul a formulat contestaţie împotriva acestei încheieri, contestaţie care a fost admisă de către judecătorul de cameră preliminară de la instanţa ierarhic superioară, prin care s-a constatat că motivarea ambiguă şi succintă a încheierii ce a fost atacată nu corespunde argumentelor invocate de avocatul inculpatului. Judecătorul de la instanţa de control a arătat faptul că neluarea în considerare a tuturor cererilor ce au fost formulate de către inculpat în faţa judecătorului de cameră preliminară de la fondul cauzei şi analiza acestora în calea de atac exercitată de către inculpat prin avocat conduce la restricţionarea inculpatului de un grad de jurisdicţie, deoarece hotărârea pronunţată în calea de atac nu poate fi cenzurată.

În conchidere, privitor la temeiul admiterii contestaţiei, art. 425 indice 1 alin. 7 pct. 2 Cod procedură penală conduce la posibilitatea rejudecării cauzei de către judecătorul de fond care a pronunţat-o atunci când se constată că nu au fost încălcate dispoziţiile referitoare la citare, s-a dispus aplicarea în mod direct şi prevederile art. 6 CEDO.

În Convenţie nu este reglementat dreptul părţilor prin care cererile lor să fie soluţionate prin hotărâri motivate, însă în practica instanţei europene s-a stabilit în mod frecvent această exigenţă (Damaschin, 2009, p.

246). Chiar în cuprinsul soluției de admitere a contestației cu trimitere spre rejudecare judecătorului de fond s-a evidențiat și hotărârea pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza *Hadjianastassiou c. Greciei*, prin care se arată că Statele Contractante pot beneficia de o marjă în alegerea mijloacelor pentru a putea asigura compatibilitatea sistemelor judiciare la cerințele reglementate în art. 6 din Convenție, instanțele naționale având obligația de a indica claritatea tuturor motivele pe care acestea își întemeiază hotărârile, ceea ce permite, ca persoana în cauză să își exercite dreptul de a formula căile de atac.

În cuprinsul contestației formulată de către inculpat prin avocatul acestuia, împotriva încheierii pronunțate de judecătorul de cameră preliminară din cadrul Judecătoriei, s-a invocat nemotivarea cu privirela criticile care fac referire la trimiterea în judecată pentru o modalitate în legătură cu care nu fusese începută urmărirea penală și nici nu a fost pusă în mișcare acțiunea penală, totodată, și inexistența unui proces-verbal de consemnare a efectuării actelor premergătoare. Judecătorul de cameră preliminară învestit cu soluționarea contestației a pronunțat o soluție de admitere a contestației și a dispus desființarea încheierii atacate și a trimis cauza spre rejudecare judecătorului de cameră preliminară din cadrul instanței de fond, apreciind că această opțiune nu este prevăzută în mod explicit în legislația în vigoare, iar normele de procedură penală sunt de strictă interpretare, o soluție diferită ar încălca dreptul de acces la un dublu grad de jurisdicție și ar determina, în mod paradoxal, tocmai perpetuarea atingerii aduse dreptului la un proces echitabil.

Aplicarea dispozițiilor art. 6 din Convenție în cazul soluțiilor pronunțate în procedura camerei preliminare este salutară, având în vedere că în Codul de procedură penală în vigoare nu este prevăzută posibilitatea readucerii în discuție a aspectelor privind legalitatea administrării probelor în faza urmăririi penale și efectuării actelor de urmărire penală cu prilejul fazei judecății (Ghica, 2015).

După cum a observat și Curtea Constituțională a României într-una dintre deciziile sale în care se face referire la procedura camerei preliminare, prealabilă judecății, Curtea Europeană a Drepturilor Omului „consideră procedurile penale ca pe un întreg", astfel încât „anumite condiții reglementate de art. 6, precum termenul de soluționarea a cauzelor sau dreptul la apărare, pot fi relevante la acest stadiu al procedurii, în măsura în care echitatea procesului poate fi grav alterată prin nerespectarea condițiilor impuse, iar „modul în care se aplică aceste garanții în cursul anchetei preliminare depinde de caracteristicile procedurii și de circumstanțele cauzei

(Hotărârea din 8 februarie 1996 pronunţată în Cauza *John Murray c. Regatul Unit*, paragraful 62)".

Aplicarea directă a art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului în faza judecăţii

În faza judecăţii, Curtea de Apel Craiova a admis apelurile, a dispus desfiinţarea sentinţei şi a dispus trimiterea cauzei spre rejudecare la aceeaşi instanţă de fond, întrucât a constatat că „expunerea nu cuprinde motivarea soluţiei în sensul dispoziţiilor art. 403 alin. 1) lit. c) Cod de procedură penală, instanţa de fond s-a limitat doar la a prelua din rechizitoriu starea de fapt, fără a recurge la efectuarea unei analize concretă a probelor administrate şi fără a răspunde la modurile de apărare invocate de inculpată". Pentru a pronunţa această soluţie, instanţa a observat că nemotivarea hotărârii nu se număra printre motivele prevăzute în art. 421 pct. 2 lit. b) Cod de procedură penală, pentru care se poate dispune rejudecarea de către instanţa a cărei hotărâre a fost desfiinţată, însă a avut în vedere prevederile art. 20 alin. (2) din Constituţia României privind regula priorităţii reglementărilor internaţionale în materia drepturilor fundamentale ale omului, apreciind că „au prioritate dispoziţiile art. 6 parag. 1 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, în sensul că, pe de o parte, trebuie să existe o judecată efectivă, iar pe de altă parte trebuie respectat principiul dublului grad de jurisdicţie". Rolul pe care îl are motivarea hotărârilor judecătoreşti în materie penală este relevat în speţă prin aceea că „reprezintă un element de transparenţă a justiţiei, inerent oricărui act jurisdicţional" şi „justifică echitatea procesului penal, pe de o parte, prin dreptul justiţiabilului de a fi convins că justiţia a fost înfăptuită, respectiv că judecătorul a examinat toate mijloacele procesuale şi procedurale propuse de participanţi şi, pe de altă parte, prin dreptul acestuia de a cunoaşte oportunitatea promovării căilor de atac".

Într-o altă speţă s-a constatat faptul că este justificată trimiterea cauzei spre rejudecare în condiţiile în care dublul grad de jurisdicţie presupune o judecată devolutivă atât în faţa instanţei de fond, cât şi în faţa instanţei de control judiciar. Or, în situaţia în care judecata în primă instanţă nu a urmat regulile prevăzute în art. 349 şi urm. Cod de procedură penală, având un caracter superficial, hotărârea pronunţată în cel dintâi grad de jurisdicţie nu poate fi luată înconsiderare şi, în consecinţă, nu poate fi substituită de hotărârea instanţei de apel, întrucât ar presupune efectuarea cercetării judecătoreşti direct în apel, fără a parcurge toate etapele judecăţii, încălcându-se dreptul la apărare al inculpatului şi persoanei vătămate, precum şi dreptul de a beneficia de două grade de jurisdicţie.

4. Concluzii

În conchidere se poate evidenția faptul că dreptul la un proces echitabil este analizat în mod public, într-un termen rezonabil, de către o instanță imparțială şi independentă, care are competența de a se pronunța cu privire la încălcarea drepturilor şi a obligațiilor de care beneficiază o persoană atât în materie civilă, cât şi în materie penală. Hotărârea instanței de judecată este pronunțată în ședință publică, însă presei îi este restricționat accesul în sala de judecată pentru a se putea respecta moralitatea persoanei, ordinea publică, securitatea națională, condiții ce sunt vitale într-o societate democratică, întrucât sunt vizate condițiile de moralitate şi respectarea vieții private a persoanelor implicate în soluționarea cauzelor.

References

Bîrsan, C. (2005). *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole*, Vol. I. Drepturi şi libertăți. C. H. Beck, Bucureşti.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene. (2013a). C-472/11, Hotărârea din 21 februarie 2013. InfoCuria. https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-472/11&language=RO

Curtea de Justiție a Uniunii Europene. (2013b). C-399/11, Hotărârea din 26 februarie 2013. InfoCuria. https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-399/11&language=RO

Curtea de Justiție a Uniunii Europene. (2015a). C-61/14, Hotărârea din 6 octombrie 2015. InfoCuria. https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-61/14&language=RO

Curtea de Justiție a Uniunii Europene. (2015b). C-69/14, Hotărârea din 6 octombrie 2015. InfoCuria. https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=169190&doclang=RO

Curtea de Justiție a Uniunii Europene. (2016a). C-74/14, Hotărârea din 21 ianuarie 2016. InfoCuria. https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=173680&doclang=RO

Damaschin, M. (2009). Dreptul la un proces echitabil în materie penală. Universul Juridic.

Diaconu, N. (2011). *Dreptul Uniunii Europene – Tratat*. Lumina Lex.

Fabian, G. (2014). Drept procesual al Uniunii Europene – Sedes Materiae. Hamangiu.

Ghica, M-Ş. (2015). Aspecte teoretice şi practice ale judecătorului de cameră preliminară. Drepturi şi obligații deontologice ale judecătorilor şi avocaților.

Renucci, J-F. (2009). Tratat de drept european al drepturilor omului. Hamangiu.